

Lausunto 13.6.2025 Pirkanmaan maakuntamuseo

Alueellinen vastuumuseo on tutustunut hankkeen ehdotusvaiheen aineistoon ja toteaa seuraavaa: Kaavaehdotukseen on valittu valmisteluvaiheen kahdesta vaihtoehdosta vaihtoehto B. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoi valmisteluvaiheessa kyseisen vaihtoehdon olevan mahdollinen, mikäli pyörätie pystytään rakentamaan siten, että puiston puusto säilyy symmetrisenä, rakennusvaiheessa ei vaurioiteta olemassa olevia puita, pyörätien päällyste ei merkittävästi ilmeeltään eroa keskikäytävän sorapinnasta sekä pystytään varmistamaan, että juuriston päälle sijoittuva pyörätie ei myöhemmin heikennä puiden kasvuolosuhteita.

Uusi pyörätie rikkoo puiston symmetriaa, joka on pääpiirteissään säilynyt. Pirkanmaan maakuntamuseo kuitenkin katsoo, että historiallisen puiston aksiaalissommitelmassa keskeisin arvo on puuriveillä, joiden arvot kaavaehdotus riittävästi turvaa. Pyörätien vuoksi yksi Hämeenpuiston puista joudutaan poistamaan. Kyseessä on toinen olemassa olleiden puurivien väleihin vuonna 1987 istutetuista puista Hämeenkadun eteläpuolella. Maakuntamuseo katsoo muutoksen olevan vähäinen ja siten hyväksyttävissä. Kaavaselostuksen mukaan pyörätien perustaminen nykyiselle nurmi-alueelle voi heikentää puurivien kasvumahdollisuuksia esimerkiksi puiden juuriston vaurioitumisen, runkojen vaurioitumisen tai vesitasapainon muuttumisen takia. Selostuksessa mainitaan kuitenkin, että pyörätielle osoitetulla linjalla on kaukolämpöputki, joiden rakentamisen ja korjaamisen aiheuttamista mahdollisista vaurioista puut vaikuttavat toipuneen. Lisäksi matalan perustuksen ja vettäläpäisevän pinnoitteen vuoksi pyörätien puiden kasvumahdollisuuksille aiheuttamien vaikutusten arvioidaan jäävän vähäisiksi. Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää yleismääräyksestä, jonka mukaan rakentaminen ja alueen käyttö eivät saa vaurioittaa olemassa olevia puita tai niiden juuristoa eikä heikentää puiden kasvuolosuhteita. Pyörätien leveydeksi on määritelty enintään kolme metriä. Rakentamistapaohjeen mukaan pyörätie päällystetään 0–11 mm raekoon kalliomurskeella eikä pyörätien päällyste saa erota ilmeeltään keskikäytävän pinnoitteesta ja niiden tulee sovittua historialliseen puistoon. Pirkanmaan maakuntamuseo pitää kirjausta onnistuneena.

Kaava-alueen rajausta on laajennettu OAS- ja valmisteluvaiheessa esitetystä Tiiliruukinkadusta etelään ulottumaan Tampereen valtatiehen saakka. Pirkanmaan maakuntamuseo pitää kaava-alueen laajentamista koko puistoakselin pituudelle erittäin myönteisenä.

Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta, jonka vuoksi kaavan yleismääräyksestä kehitettiin yhdessä rakennusvalvonnan kanssa ja tarkennettiin muotoon:

Hämeenpuiston valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alue: Tulee huomioida, että tällä alueella kaikilla rakentamistoimenpiteillä on merkittävää vaikutusta kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan.

Tampereen taidemuseon kokoelmapalvelut on ollut mukana kaavan ohjausryhmässä viimeistelemässä kaavaa.

Lisäksi maakuntamuseo kiittää yleismääräyksestä, jonka mukaan kaikki rakentaminen on sovitettava kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Satakunnankadun lisäksi Satamakatu on osoitettu katualueena ja Hämeenkatu-Pirkankatu katuaukiona. Muut puiston läpi jatkuvat katulinjat on esitetty puistoalueena, jolle on osoitettu ohjeellinen ajoneuvoliikenteelle sekä yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa. Puiston halkovaa Satakunnankadun katualuetta on kavennettu valmisteluvaiheessa esitetystä. Pirkanmaan maakuntamuseo pitää ehdotusta kannatettavana.

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että myös alueen rakentamistapaohjetta on täydennetty onnistuneesti ehdotusvaiheeseen. Esimerkiksi paviljongit ja kioskit voidaan rakentamistapaohjeen mukaan toteuttaa laadukkaasti perinteiseen nikkarityyliin tai vähäeleiseen moderniin tyyliin, mitä Pirkanmaan maakuntamuseo pitää kannatettavana. Pirkanmaan maakuntamuseo kiittää yleismääräyksestä, jonka mukaan kaikki rakentamiskohteet, jotka eivät edellytä rakentamislupaa, tulee kulttuuriympäristöalueella hyväksyttävä rakennusvalvonnassa. Kulttuuriympäristöalue on käsitteenä tulkinnanvarainen, joten maakuntamuseo esittää kirjauksen muuttamista joko muotoon ”RKY-alueella” tai lyhentämättömänä ”Hämeenpuiston valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueella”.

Kaavaehdotuksessa ei määrätä puiston veistosten sijainnista tai suojelusta. Kaavan rakentamistapaohjeen mukaan puiston veistokset säilytetään mutta niitä voidaan siirtää myös uuteen paikkaan. Pirkanmaan maakuntamuseo toistaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevaa lausuntoaan ja toteaa, että julkisen taiteen osalta hankkeesta tulisi pyytää lausunto Tampereen taidemuseolta, joka on alueellista taidemuseotehtävää hoitava alueellinen vastuumuseo.

Lausunto 18.6.2025 Pirkanmaan liitto Pirkanmaan liitto katsoo, että asemakaavaehdotuksen laadinnassa on otettu huomioon liiton aiemmin kaavan luonnosvaiheesta esittämä palaute (15.10.2023). Teknisluonteisena tarkistuksena kaava-asiakirjoihin olisi kuitenkin hyvä päivittää maakuntakaavaa koskevat tiedot. Pirkanmaan vaihemaakuntakaava (elonkirjo ja energia) on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.4.2025 ja astunut voimaan 16.6.2025 maakuntahallituksen erillisellä päätöksellä. Vaihemaakuntakaavassa on täydennetty Keskustatoimintojen aluetta koskevaa kaavamääräystä mm. lähivirkistykseen, luontoarvojen, kaupunkiluonnon monimuotoisuuden sekä ilmastomuutokseen sopeutumisen osalta. Linkki vaihemaakuntakaavojen nettisivulle: https://kaava.pirkanmaa.fi/ Liitto ei anna erillistä viranhaltijapäätöstä nyt nähtävillä olevasta kaavaehdotuksesta.	Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta, joka ei anna aiheutta tarkentaa kaavaa, mutta teknisenä tarkistuksena kaavaselostukseen päivitettiin maakuntakaavaa koskevat tiedot.
Lausunto 25.6.2025 Pirkanmaan Elinkeino- ja ympäristökeskus Pirkanmaan Ely on perehtynyt aineistoon ja antaa seuraavan lausunnon: Nähtävillä oleva kaavaehdotus on muodostunut vaihtoehtotarkastelun, vaikutusten arvioinnin ja vuorovaikutuksen kautta. ELY-keskus näkee, että huolellisen suunnittelun myötä on löydetty ratkaisu, joka vaalii valtakunnallisia kulttuuriympäristön arvoja, mutta huomioi myös liikenteellisiä kehittämistarpeita. Kaavoituksen yhteydessä on tutkittu meluntorjunnan mahdollisuuksia ja todettu, että oleskelualueille määriteltäisiin ohjearvoihin ei täysin voida alueella päästä. ELY-keskus kannustaa kaavoituksen viimeistelyn ja jatkosuunnittelun yhteydessä tästä huolimatta tavoittelemaan alueelle miellyttävää ääniympäristöä. Keinoja voisivat olla esimerkiksi hiljaisempia kohtia muodostavat kadunkalusteet tai vesiaiheet valikoiduissa paikoissa. ELY-keskus kannustaa kartoittamaan teemaan liittyvää keinovalikoimaa ja tutustumaan esimerkiksi Helsingin kaupungin Esplanadin puiston parissa tekemään työhön. Kaavaehdotuksessa on annettu määräys koskien luvasta vapautettujen rakentamiskohteiden hyväksyttämistä rakennusvalvonnassa. ELY keskus näkee, että ajatus taustalla on tarkoituksenmukainen: on tarkoituksenmukaista varmistua, että uudet rakentamiskohteet sopivat valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Määräys saattaa kuitenkin olla ongelmallinen, sillä lainsäädäntö ei tunnista määräyksen mukaista hyväksymispäätöstä. ELY-keskus suosittelee käymään määräyksen käytännön toteuttamisesta keskusteluja rakennusvalvonnassa.	Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta. Hämeenpuiston jatkosuunnittelussa pyritään etsimään melua vähentäviä ratkaisuja; Kaavan rakentamistapaohjeen on kirjattu, että Hämeenpuiston katusuunnittelussa tulee etsiä ratkaisuja, joilla melua saataisiin vähennettyä. Kaavan yleismääräystä kehitettiin yhdessä rakennusvalvonnan kanssa ja tarkennettiin muotoon: Hämeenpuiston valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alue: Tulee huomioida, että tällä alueella kaikilla rakentamistoimenpiteillä on merkittävää vaikutusta kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan. Ei muita toimenpiteitä kaavaan.

Muistutus 1. 28.5.2025 yksityishenkilö

Yksityishenkilö kysyy, miksi Hämeenpuiston miellyttävyyttä ollaan heikentämässä taas lisäliikennevaloilla? Muun liikenteen sujuvuuden kannalta Satamakadun, Hämeenpuisto-Pirkankadun ja Satakunnankadun liikennevalot ovat varmaan sellaiset, mutta kaikki muut valot pitäisi poistaa haittaamasta kävelyä ja muuttaa pelkiksi suojateiksi. Jos ongelma on turvallisuus, niin sitä voi parantaa suojateiden korotuksilla.

Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta. Hämeenpuiston katujen ja liittymien ratkaisut suunnitellaan tarkemmin katusuunnittelun yhteydessä. Kaavaan liittyvän suunnittelun ja ratkaisujen taustalla on tehty laajasti selvitystyötä ja liikenteen toimivuustarkasteluja. Näiden pohjalta on kaavan liikennesuunnitelmassa esitetty osalle Hämeenpuiston poikittaiskaduista liikennejärjestelymuutoksia parantamaan liikenneturvallisuutta, mahdollistamaan turvalliset kadun ylitykset ja erillisen pyörätien toteuttaminen sekä varmistamaan autokehän liikenteellinen toimivuus. Suunnittelussa on huomioitu liikenne-ennusteita, joiden mukaan liikennemäärät kasvavat entisestään ja vilkkaan kaksikaistaisen ajoradan ylittäminen suojateilla on jo nykytilanteessa turvatonta ja jalankulkijoiden turvallista ajoradan ylitystä on pyritty varmistamaan liikennevalo-ohjatuilla liittymillä. Suojatiekorotukset eivät ole mahdollisia keskustan kehäkaduilla, joilla on näin suuret liikennemäärät. Ei toimenpiteitä kaavaan.

Muistutus 2. 18.6.2025, Vapaussodan Tampereen Seudun Perinneyhdistys

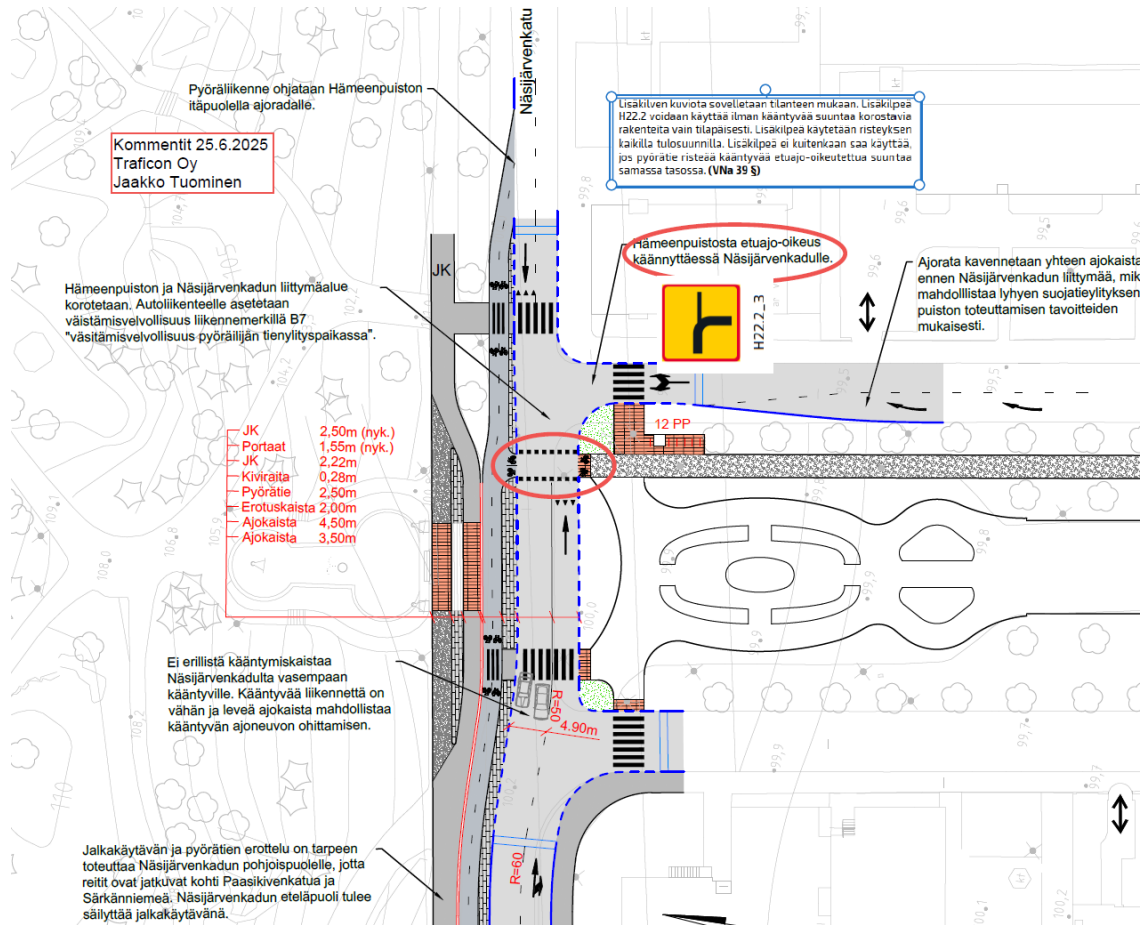
Esillä olevan asemakaavan ehdotuksen mukaan päätöksenteon pohjaksi on valittu vaihtoehto B. Sen mukaisesti Hämeenpuistossa pääkirjasto Metson läheisyydessä sijaitseva Viktor Janssonin Vapaudenpatsaan sijaintipaikka pysyy nykyisellään. Se on ollut myös yhdistyksemme mielipide. Olemme tyytyväisiä sijaintipaikan säilymiseen. Käsillä olevaan asemakaavaehdotukseen liittyen haluamme esittää mielipiteinämme seuraavat kolme asiaa:

- 1) Aineistokartoissa lukee Vapaudenaukion, missä Vapaudenpatsas sijaitsee, kohdalla Esplanadinaukio. Selostusaineistossa aukion nimenä on edelleen mainittu Vapaudenaukio. Aukion nimen tulee pysyä Vapaudenaukiona.
- 2) Em. Vapaudenaukio tulee jonkin verran kapenemaan. Toteutuksessa tulee ottaa huomioon, vaikka aukio kapenee, että sen muoto pysyy aukiona.
- 3) Vapaudenpatsaan ja sen kukkaistutuksien ympärille tulee jättää markkinoiden aikana vapaata tilaa. Tästä lähetämme Tampereen kaupungille erikseen erityispyynnön koskien 16.5.2028 järjestettävää 110-vuotistapahtumaamme

Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta. Hämeenpuiston kaavaan liittyviä nimiasioita käsiteltiin Tampereen nimitoimikunnan kokouksessa marraskuussa 2024. Nimettävän aukion reunalla on kansalais-sodan tapahtumiin liittyvä ja sodan jälkeen pystytetty Vapaudenpatsas. Aukio nimettiin neutraalimmin ja yksimielisesti Esplanadinaukioksi. Ei toimenpiteitä kaavaan.

Muistutus 3. 25.6.2025, J. Tuominen Traficom

Törmäsin netissä Hämeenpuiston suunnitelmiin, kun etsin lisätietoa Satamakadun hankkeeseen liittyen. Huomasin Hämeenpuiston pohjoispäässä, että ehdotettu kääntyvä etuajo-oikeus on ase-
tuksen vastainen järjestely kahdellakin tavalla. Sitä ei ole rakenteellisesti korostettu ja pyörätien
jatke risteää kääntyvää etuajo-oikeutettua suuntaa. Jälkimmäinen johtaa ristiriitaan liikennemer-
kin ja liikennesäännön (kääntyvä autoilija väistää pyöräilijää) välillä. Tämä on turvallisuuden kan-
nalta vaarallista.

Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta ja väis-
tämisevelvollisuuteen liittyvän ristiriitaisuuden havaitse-
misesta. Palaute huomioidaan Hämeenpuiston katujen
jatkosuunnittelussa. Ei toimenpiteitä kaavaan.

Muistutus 4. 29.6.2025, kaksi yksityishenkilöä

Hämeenpuiston varrella asuvina esitämme seuraavat huomiot Hämeenpuiston kaavaehdotukseen:

- Vapaudenaukion nimi voitaisiin säilyttää entisellään.
- Aukiosta on muodostunut suosittu kokoontumispaikka. Aukiolla olevat patsaat, erityisesti graniittipallo ovat suosittuja kuvauskohteita. Vapaudenpatsas on ollut paikalla yli 100 vuotta. Näistä syistä ei ole tarpeen eikä järkevää esittää kaavassa patsaiden siirtomahdollisuutta eikä graniittipallon siirtoa muualle.
- Pyöräparkki ei sovi sijoitettavaksi aukiolle
- Eri kulkumuotojen yhteensopivuuteen ja turvalliseen liikkumiseen on kiinnitettävä erityinen huomio.
- On tärkeää, että uusi kaava vaalii historiallista Hämeenpuistoa ja parantaa sen virkistyskäyttöä. Samalla on edistettävä puiston hoitoa ja mm. lisättävä istutuksia. Hyvänä esimerkkinä Hämeenpuiston kehittämiselle toimii Helsingin Esplanadi. Hämeenpuisto on pian 200-vuotias. Se on hyvä palauttaa alkuvuosien kauneuteen.

Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta. Aukio nimettiin neutraalimmin ja yksimielisesti Esplanadinaukioksi kaupungin nimitoimikunnassa. Kaava ei edellytä patsaiden siirtoa. Aukio ja sen ympäristössä olevat toiminnot tulevat houkuttelemaan myös pyörällä saapuvia. Pyöräpysäköintipaikkoja on sijoitettu kaavan liikennesuunnitelmassa pyörätien yhteyteen sellaisiin paikkoihin, joihin pyöriä tulee kerääntymään ja joihin pyörät halutaan pysäköitävän. Tavoitteena on, ettei pysäköidyistä polkupyöristä tai potkulaudoista aiheudu haittaa puiston keskipromenadin, palveluiden tai oleskelualueiden käyttäjille. Liikennesuunnitelmassa eri kulkumuotojen sovittautuminen ja turvallisuus ovat olleet keskeisiä suunnitteluteemoja ja näihin on kiinnitetty erityistä huomiota. Kaava myös ohjaa jatkosuunnittelua. Kaavan tavoitteena on turvata Hämeenpuiston kulttuurihistorialliset arvot, kehittää ja ennallistaa niitä mahdollisuuksien mukaan maisema-arkkitehtuurin keinoin ja kulttuurihistoriallisessa hengessä, mm Keskus-aukio kunnostetaan istutettuna aukiona 1900-luvun alun henkeen sopivilla puu- pensas- ja koristeistutuksilla. Tavoitteena on ekologisesti monimuotoisempi sekä elinkaareltaan pitkäikäinen viheralue, ja kasvillisuussuunnittelussa pyritäänkin nykyistä monilajisempaan ja ilmastonmuutosta kestävään kokonaisuuteen. Ensisijaisesti suositetaan kasvillisuutta, joka on ollut käytössä jo 1900-luvun alussa. Puiston arvokkaat puurivit säilyttään mahdollisimman ehjinä ja jatkuvina ja niitä kehitetään monilajisina. Ei toimenpiteitä kaavaan.

Muistutus 5. 30.6.2025, Tampereen seudun Näkövammaisten yhdistyksen esteettömyystyöryhmä:

Tutustuimme muutaman näkövammaisen jäsenemme kanssa Hämeenpuiston suunnitelmaan, koko aineistoa emme lukeneet. Tässä muutamia havaintoja ja kommentteja suunnitelmasta, erityisesti näkövammaisen näkökulmasta. Jalankulkijoiden turvallisuus alueella paranee varmasti erillisen pyörätien sekä poikkikatuojen ylitysten liikennevalojen myötä. Toivottavasti myös sähköpotkulaudalla liikkuvat siirtyvät tuolle puiston pyöräkaistalle.

Suojatiet/ylityspaikat:

Selkeät uudet suojatiemaalaukset helpottavat heikkonäköisen itsenäistä liikkumista, koska ne ovat maamerkkejä ja auttavat myös ottamaan ylitykseen suuntaa, erityisesti jos suojatiellä ei ole liikennevaloja ja ääniohjausta. Selkeät suojatiemaalaukset auttavat myös opaskoiran kanssa liikkuva. Ladotuilla/kivetyillä suojateilla valkoisen värin erottuvuus on heikko, kontrasti on liian himmeä. Ennen suojateita ja ylityspaikkoja tulisi olla varoittavat laatat, mielellään kaksi riviä, jotta valkoisen kepin kanssa liikkuva näkövammaisen ehtii reagoida ylityskohtaan. Kävelyväylän ja näiden ylityskohtien kohdalla korkoero väylien välillä on niin matala, että se jää helposti huomaamatta. Onko Pirkankadun ylitykseen tarkoitus tulla ylityspaikka? Ko. kohdassa tulee turvallisuussyistä olla ehdottomasti valo-ohjattu suojatie, tai ei ylityskohtaa lainkaan.

Terassialueet:

Terassialueiden tulee olla selkeästi rajattu kunnollisella aidalla. Mikäli terassialue rajataan köydellä, joka kulkee terassitolppien kannattelemana, on iso riski, että näkövammaiset henkilöt ajautuvat terassialueelle ja törmäävät pöytiin. Parhaana rajauksena katualueesta toimii aita/kiinteä seinäke, joka erottuu väritään selkeästi ympäristöstään ja reuna, jota olisi hyvä seurata valkoisen kepin kanssa.

Aukiot:

Aukioilla, kohdissa, joissa kävelyväylä ja pyöräväylä eivät erotu selkeällä nurmikaistalla, olisi hyvä olla näiden väylien välissä varoittava laatta sekä värien kontrasti. Tämä vähentää riskiä, että näkövammaisen ajautuu kävelyväylän reunaa seuratessaan pyöräväylälle näissä kohdissa.

Näkövammoista:

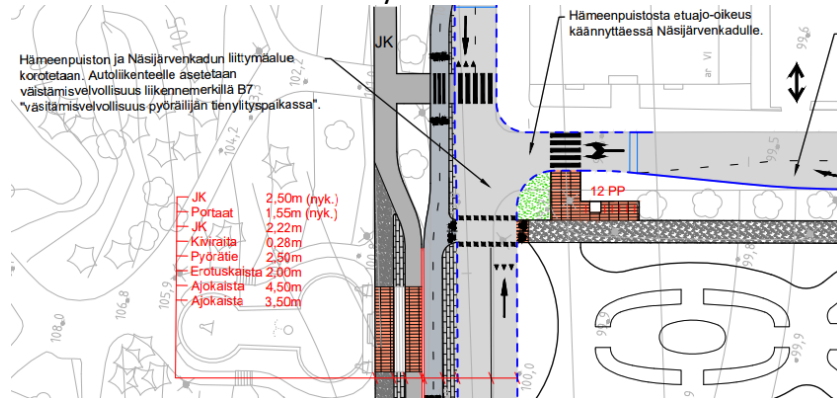
Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta ja erityisesti huomioista esteettömän ympäristön kehittämiseksi. Nämä näkökulmat huomioidaan tarkemmassa jatkosuunnittelussa, Hämeenpuistoa suunnitellaan ja kehitetään myös jatkossa esteettömyyden erikoistason alueena. Pirkankadun ja Hämeenkadun ylityksessä säilyy nykyinen liikennevalo-ohjattu suojatie. Ei toimenpiteitä kaavaan.

Näkövammaisia on sekä sokeita että heikkonäköisiä. Sokea henkilö käyttää liikkueessaan apunaan valkoista keppiä ja mahdollisesti opaskoiraa. Liikkuminen tapahtuu pääasiassa kuuloa ja kepin kautta tulevaa tuntoaistia hyväksi käyttäen. Suurin osa näkövammaisista on heikkonäköisiä eli heillä on jäljellä näköä jonkin verran. Heikkonäköinen käyttää liikkumisessa apunaan erityisesti jäljellä olevaa näköä, kuuloa ja tarvitessaan myös valkoista keppiä. Hyvin erottuvat merkinnät auttavat heikkonäköistä havainnoimaan ympäristöään ja valitsemaan kulkemansa reitin. Valkoisen kepin avulla näkövammaisen voi havaita mm. reitillä olevat tasoerot, kuten reunakivet ja portaat sekä pintamateriaalit ja reitillä olevat vyötärön alapuoliset esteet. Sen avulla voi löytää esim. terassialueen tai tien reunan.	

Muistutus 6. 30.6.2025, Tampereen seudun polkupyöräilijät ry:

Tampereen seudun polkupyöräilijät ry esittää asemakaavaehdotukseen seuraavan muistutuksen: Hämeenpuiston pyörätie on mielestämme välttämätön, kun kehitetään keskustan liikenneverkkoa ja varmistetaan sen toimivuus tulevaisuudessa. Jos sitä ei rakennettaisi, laadukas yhteys olisi kehitettävä Näsilinnankadulle, Kuninkaankadulle tai Aleksis kiven kadulle, ja näitä kaikkia ollaan kehittämässä muut näkökulmat etusijalla. Tässä asemakaavassa ehdotettu pyörätie on erinomainen parannus.

Liitteenä olevassa liikennesuunnitelmassa esitetyt risteysratkaisut ovat nykytilaan nähden hyviä, jopa erinomaisia. Sivuttaissiirtymistä poikkikatuja risteyksissä päästään eroon. Erityistä kiitosta ansaitsee puiston pohjoispään järjestelyjen selkiytyminen. Meillä ei ole syytä epäillä, että ammattitaitoinen suunnittelija laittaisi enää vuonna 2025 pyörätien poikki luiskattuja reunakiviä, mutta mainittakoon se tässä muistiin kirjattavaksi, koska Hämeenkadulla sellaisia on vielä käytetty: poikkittaisia reunakiviä ei tule käyttää.

Pidämme kuitenkin rakentamistapaohjeen mukaista pyörätien pintamateriaaliohjetta heikosti pyöräilyyn soveltuvana. Ohjeen tavoitteena on kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttäminen ja hulevesien hallinta, mikä on erittäin tärkeää ja kannatettavaa. Huomautamme, että kulttuurihistoriallisia arvoja on mahdollista säilyttää, vaikka pintamateriaalina käytettäisiin jotakin pyöräilyyn paremmin soveltuvaa päällystettä. Esimerkiksi Amsterdamin historiallisessa, 150-vuotiaassa Vondelparkissa on käytetty pinnoitteena asfalttia ja kiveystä. Ehdotamme, että Hämeenpuistossa käytettäisiin pyörätiellä hulevesien hallintaan soveltuvaa vettä läpäisevää kestopäällystettä, kuten esimerkiksi avointa asfalttia.

Vastine ja toimenpiteet: Kiitoksia palautteesta ja huomioista pyöräväylän kehittämiseksi. Nämä näkökulmat pyritään huomioimaan tarkemmassa jatkosuunnittelussa, mutta todettakoon, että uudelle pyöräväylälle on asiantuntijaviranomaisten hyväksyntä enintään 3 metriä leveälle hiekkapintaiselle väylälle puiston kaupunkikuvallisten ja historiallisten arvojen sekä puuston veden saannin ja juuriston turvaamiseksi. Pyörätien ja jalankulkualan materiaalien samankaltaisuus ei ole riski, sillä pyöräväylä ja jalankulkuala ovat selkeästi eroteltu olemassa olevalla puurivillä ja kivitouruilla. Pyöräväylä sijoittuu puiston itäreunalla kahden puurivin väliin. Suunnitelman detaljit ja mm. hulevesien käsittely ja hallinta sekä pyörätien kuivatus tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Puiston jatkosuunnittelun yhteydessä laaditaan myös ohjeet alueen käytöstä yhdessä tapahtumapalveluiden kanssa. Tavoitteena on vähentää tapahtumista aiheutuvaa kulutusta puistolle ja ohjeistaa väylien käyttöä. Pyöräväylä mahdollistaa tapahtuma-aikaisen pyöräilyn. Ei toimenpiteitä kaavaan.

Kyseenalaistamme myös, miksi rakentamistapaohjeessa ohjeistetaan käyttämään pyörätiellä pintamateriaalia, joka ei erotu keskikäytävästä lainkaan. Huonosti jalkakäytävistä erottuvia pyöräteitä on rakennettu kaupungissa paljon, ja ne aiheuttavat jatkuvia konflikteja jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden välillä. Mieliimme on, että ohjeistuksen tulisikin sitä vastoin kehottaa käyttämään keskikäytävästä selvästi erottuvaa materiaalia. Erottavuus olisi hyvin tärkeää erityisesti tällaisella konfliktierkällä alueella missä liikkuu paljon turisteja. Pyöräilyn pääreitit sujuvuus varmistui samalla kun pidetään huolta kävelijöiden viihtyvyydestä ja turvallisuuden tunteesta.

Pintamateriaalista riippumatta on tärkeää varmistaa pyörätien toimiva kuivatus. Veden tulee valua kulkuväylältä nurmialueelle imeytymään eikä päinvastoin. Havainne materiaalissa ei näy viitteitä, että tämä näkökulma olisi otettu huomioon, vaan maaston on esitetty kallistuvan keskikäytävästä tasaisesti kohti ajoradan reunaa, ja pyörätie on nurmialueen kanssa samassa tasossa. Tällä tavalla ei saada aikaan laadukasta reittiä, vaan mahdollinen hiekkapinta pysyy kuraisena ja kaikki materiaalit talvella jäisenä. On myös otettava huomioon, että ajoradan ja pyörätien väliin aurattaneen lumivalli, joka estää veden valumisen siihen suuntaan osan vuodesta. Pyörätien pinta tulee ainakin olla hieman ympäristöä korkeammalla, ja reunoihin on syytä tehdä samanlaiset vesikourut kuin keskikäytävällä. Rakennustapaohjeessa ohjeistetaan pyörätien enimmäisleveydeksi kolme metriä. Leveys on pääreiteille kelvollinen, mutta on kuitenkin huomioitava, että 3,0 metriä on Väyläviraston pyöräliikenteen suunnitteluohjeen mukainen vähimmäisleveys kaksisuuntaiselle pyörätielle, joka kulkee omassa käytävässään. Syy on yksinkertainen: erillisen pyörätien vieressä ei ole jalkakäytävää, jota käyttää poikkeustilanteessa lisätilana. Tavarapyörien ja lastenkuljetuskärryjen on mahdollista toistensa ohi, ja lisäksi talvella aurausvalli kaventaessa väylää on tilaa silti jätettävä riittävästi. Ehdotammekin, että kolmen metrin enimmäisleveys poistetaan ohjeesta, koska sitä kapeampaa erillistä pyörätietä ei ole koskaan tarkoituksenmukaista rakentaa. Järkevämpää olisi kirjata ohjeeseen 3,0 metrin vähimmäisleveys.

Lopuksi esitämme vielä huolemme puiston tapahtuma-aikaisen käytön ja pyöräilyn yhteensovittamisesta. Tapahtumien järjestäjien huoltoajalle muodostuu erittäin houkutteleva uusi kulkuväylä uuden pyörätien myötä. Pyydämmekin kiinnittämään jatkosuunnittelussa erityistä huomiota siihen, miten tapahtuma-aikainen moottoriajoneuvojen ajaminen ja pysäköinti pyörätiellä tullessa estämään.